

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. vasario 21 d. Nr. 21RE-125 (AG-6/02-2023)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Eglės Bilevičiūtės (Komisijos posėdžio pirmininkė), Vilmos Drigotienės (pranešėja) ir Vytauto Kurpuveso,

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnaginėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos L. K. skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sprendimo panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja L. K. (toliau – pareiškėja) patikslintu skundu (toliau – skundas) Komisijos prašo panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos (toliau – Inspekcija, VMI, atsakovas) 2022 m. gruodžio 8 d. sprendimą, nurodytą atsakyme Nr. RNA-45474 „Dėl prašymo panaikinti turto areštą”, kuriuo nuspręsta netenkinti pareiškėjos 2022 m. lapkričio 23 d. prašymo ir nepanaikinti turto arešto likusiam iš varžytinių neparduotam žemės sklypui, kurio unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) bei pastatui ir statiniams, kurių unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), ir įpareigoti atsakovą šį klausimą nagrinėti iš naujo. Paaikšino, kad antstolis Andrius Bepalovas vykdė vykdomąją bylą pagal VMI 2017 m. kovo 23 d. vykdomąjį dokumentą Nr. (duomenys neskelbtini), dėl 20122,60 Eur išieškojimo iš skolininko. Antstolis areštavo ir vykdė išieškojimą iš šio turto: žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); statinys, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini). Antstolis Andrius Bepalovas vykdė turto pardavimą varžytinėse. 2022 m. rugpjūčio 29 d. Patvarkymu dėl arešto turtui panaikinimo Nr. (duomenys neskelbtini), panaikintas areštas aukščiau nurodytam turtui. Areštas panaikintas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 723 straipsnio pagrindu. Pagal nurodyto straipsnio 2 dalį, jeigu turtas yra areštuotas pagal teismo nutartį, antstolis patvarkymu pasiūlo turto arešto panaikinimo klausimą išspręsti tam teismui, kurio nutartimi turtas buvo areštuotas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) Civilinių bylų skyriaus išplėstinė teisėjų kolegija 2015 m. sausio 15 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-7-85-469/2015, konstatavo, kad CPK nenumato trečiųjų varžytynių galimybės ir antstolio teisės, neįvykus antrosioms varžytynėms, parduodamo turto kainą toliau mažinti antstolio pasirinktais procentiniais intervalais. Atsižvelgiant į tai, kad turtas yra areštuotas atsakovo sprendimu, pareiškėja kreipėsi į atsakovą raštu ir prašė panaikinti taikytas laikinas apsaugos priemones aukščiau paminėtam, antstolio 2022 m. rugpjūčio 29 d. patvarkyme nurodytam turtui. Atsakovas pateikė atsakymą, kuriame nurodė, kad VMI 2017 m. birželio 7 d. turto arešto aktu Nr. (duomenys neskelbtini) areštavo pareiškėjai priklausantį turtą kaip mokesčių prievolių užtikrinimo priemonę; likusi neišieškota suma 2022 m. gruodžio 6 d. duomenimis – 8 871,29 Eur. Atsakovas nurodė, kad CPK 723 straipsnio 2 dalis nenustato pareigos mokesčių administratoriui ar kitoms institucijoms (išskyrus antstolį ir teismą) areštavusių skolininkų turtą, pareigos panaikinti jų pritaikytą turto areštą. Atsakovas nesutiko panaikinti areštą turtui, nurodydamas, kad išieškojimą bus galima nukreipti po metų nuo turto gražinimo skolininkui. Pareiškėja nesutinka su

atsakovo atsisakymu panaikinti areštą turtui, prašo įpareigoti atsakovą panaikinti areštą turtui. Atsakovo sprendimas yra neteisėtas ir nepagrįstas.

Remiasi CPK 693 straipsniu, kad areštuoto turto realizavimas CPK VI dalyje nustatyta tvarka panaikina visus to turto areštus. Turtą gražinant skolininkui taikomos tos pačios pasekmės – panaikinamas taikytas areštas; pagal CPK 722 straipsnio 2 dalies nuostatas, jeigu išieškotojas atsisako paimti neparduotą turtą, taikomos CPK 723 straipsnyje numatytos pasekmės. CPK 723 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad, jeigu išieškotojas atsisako paimti CPK 722 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka jam perduodamą turtą arba per antstolio nustatytą terminą nepraneša apie sutikimą paimti perduodamą turtą ar per nustatytą terminą neįmoka pradinės parduodamo turto kainos ir jo daliai tenkančių lėšų skirtumo, turtas gražinamas skolininkui. Gražindamas skolininkui turtą to turto areštą savo patvarkymu panaikina antstolis (CPK 723 straipsnio 2 dalis). Išieškotojas VMI atsisakė perimti turtą, todėl turtas gražinamas skolininkui. Turto gražinimas skolininkui turi būti realus. Tai reiškia, kad turi būti panaikinti bet kokie apribojimai taikyti skolininko turtui. Turto gražinimo skolininkui sąvoka reiškia, kad turtas ne tik fiziškai gražinamas skolininkui, bet panaikinami bet kokie ribojimai taikyti turtui. Išimtis gražinti turtą numatyta tik tuo atveju, jeigu turtas yra įkeistas. Pakartotinai į tą patį turtą pagal tuos pačius vykdomuosius dokumentus išieškojimas gali būti nukreipiamas praėjus ne mažiau kaip vieneriems metams nuo turto gražinimo skolininkui (CPK 723 straipsnio 3 dalis). Ši nuostata reiškia, kad tik po metų VMI gali areštuoti turtą iš naujo ir iš naujo pradėti vykdymo veiksmus.

Pažymi, kad kai nėra specialiųjų normą reglamentuojančių aktualų klausimą taikomos bendrosios normos, tačiau būtina atsižvelgti į sprendžiamo klausimo specifiką, įvertinti, ar nebus iškreipta taikomo teisės instituto esmė, pažeisti jo principai. Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 106 straipsnio 1 dalies 4 punkte nustatyta, kad mokestinė nepriemoka priverstinai gali būti išieškoma priimant sprendimą dėl priverstinio mokestinės nepriemokos išieškojimo iš mokesčių mokėtojo. Šį sprendimą vykdo antstoliai CPK nustatyta tvarka. MAĮ 107 straipsnio 1 dalis nustato, kad mokesčio ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo senaties terminas yra 5 metai. Pareiškėja cituoja MAĮ 107 straipsnio 3-5 dalis ir akcentuoja, kad tuo atveju, kai nurodytais atvejais išieškoti mokestinės nepriemokos visiškai ar iš dalies nepavyksta, pakartotinai inicijuoti mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo procedūrą galima tik tuo atveju, jei nepasibaigęs mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senaties terminas. Atsakovas pakartotinai inicijuoti mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo procedūros nebegali. Pareiškėjos manymu, atsakovas turi realiai įvykdyti CPK 723 straipsnio 1 dalies reikalavimą taikomą vykdymo procese - gražinti skolininkui turtą o tai reiškia, kad atsakovas turi pareigą panaikinti areštą turtui; atsakovas gali vykdyti išieškojimą iš kito pareiškėjos turto ir pajamų (b. l. 16–17).

Inspekcija su pareiškėjos skundu nesutinka ir prašo skundą atmesti kaip nepagrįstą. Paaikšino, kad pareiškėjos (mokesčių mokėtojos), mokestinė nepriemoka 2023 m. sausio 26 d. yra 8717,28 Eur. Iš jų: 2303,87 – gyventojų pajamų mokesčio, 1393,34 Eur – gyventojų pajamų mokesčio baudos, 5020,08 Eur – gyventojų pajamų mokesčio delspinigių. Mokesčių administratoriaus teisę areštuoti mokesčių mokėtojo turtą reglamentuoja MAĮ 101 straipsnis. Mokesčių mokėtojo turtas gali būti areštuojamas, jeigu mokesčių mokėtojas atitinkamo mokesčio įstatymo nustatyta tvarka nesumokėjo mokesčio ir su juo susijusių sumų arba jeigu mokesčių administratoriui priėmus sprendimą, pagal kurį mokesčių mokėtojui iš naujo apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokestis ir (arba) su juo susijusios sumos, yra pavojus, kad mokesčių mokėtojas jam priklausantį turtą gali paslėpti, parduoti ar kitokiu būdu jo netekti ir dėl to gali būti sunku arba neįmanoma išieškoti mokesčio ir su juo susijusių sumų. Šiuo atveju gali būti areštuojamas tik toks mokesčių mokėtojo turtas, kuris registruojamas atitinkamo turto registre. Remiasi Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika, kurioje teismas pasisakė dėl MAĮ įtvirtinto turto arešto pagrindo bei turto arešto sąlygos – kad gali atsirasti pavojus (pagrįsta rizika), jog bus sunku ar neįmanoma išieškoti mokestinės nepriemokos.

Paaikšino, kad VMI arešto aktą surašė remiantis 2016 m. liepos 11 d. sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo Nr. (duomenys neskelbtini). Turto arešto mastas – 20247,40 Eur. Areštuoto turto vertė – 9079,00 Eur. Surašant šioje administracinėje byloje minimą turto arešto aktą, buvo atsižvelgta į

patikrinimo aktu apskaičiuotą 20247,40 Eur sumą bei tai, jog yra pagrįsta rizika, kad mokesčių mokėtojas jam priklausantį turtą gali paslėpti, parduoti ar kitokiu būdu jo netekti ir dėl to gali būti sunku arba neįmanoma išieškoti mokesčio ir su juo susijusių sumų, buvo priimtas sprendimas taikyti mokesstinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdą – turto areštą. 2017 m. kovo 23 d. priimtas sprendimas Nr. (duomenys neskelbtini) išieškoti 20122,60 Eur mokesstinę nepriemoką iš turto ir perduotas vykdyti antstoliui Andriui Bepalovui, kuris vykdė turto pardavimą varžytinėse ir 2022 m. rugpjūčio 29 d. Patvarkymu dėl arešto turtui panaikinimo Nr. (duomenys neskelbtini), vadovaujantis CPK 723 straipsniu, panaikino areštą turtui: žemės sklypui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); žemės sklypui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); pastatui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); statiniui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini). Pareiškėja 2022 m. lapkričio 29 d. kreipėsi į VMI dėl turto arešto panaikinimo likusiam iš varžytinių neparduotam žemės sklypui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) bei pastatui ir statiniams, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini). VMI 2022 m. gruodžio 8 d. pateikė atsakymą ir paaiškino, kad nesutinka panaikinti turto arešto prašyme nurodytam turtui.

Pažymi, kad CPK 723 straipsnio 2 dalis numato pareigą panaikinti turto areštą šiais atvejais: kai turto areštą savo patvarkymu panaikina antstolis arba teismas, kurio nutartimi turtas buvo areštuotas. Minėta nuostata nenustato mokesčių administratoriaus ar kitų institucijų, areštavusių skolininko turtą, panaikinti jų pritaikytą turto areštą. Nesutinka su pareiškėjos teiginiu, kad vadovaujantis 722 straipsnio 2 dalies nuostatomis, išieškotojui atsisakius paimti neparduotą iš varžytinių turtą, panaikinamas turto areštas. Mano, kad ši nuostata netaikoma mokesčių administratoriaus ar kitų institucijų taikomam turto areštui.

Nesutinka su pareiškėjos teiginiu, kad nagrinėjamu atveju turi būti taikoma MAĮ 107 straipsnio 1 dalyje nustatyta mokesčio ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo termino senatis. Pažymi, kad MAĮ 107 straipsnio 5 dalyje aiškiai reglamentuota, kad MAĮ 106 straipsnyje nurodytais būdais pradėjus mokesstinės nepriemokos priverstinio išieškojimo procedūras, jos užbaigiamos nepaisant to, jog jų vykdymo metu pasibaigia mokesstinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senaties terminas.

Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjos mokesstinė nepriemoka iki šiol nepadengta (2023 m. sausio 26 d. sudaro 8717,29 Eur), daro išvadą, kad VMI, atsisakydama panaikinti turto areštą likusiam iš varžytinių neparduotam žemės sklypui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), bei pastatui ir statiniams, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), įvertinusi riziką, jog panaikinus turto areštą minėtam turtui, mokesstinės nepriemokos išieškoti nepavyks, vadovavosi galiojančiu teisiniu reglamentavimu ir priėmė teisėtą sprendimą turto arešto nepanaikinti (b. l. 28–31).

Skundas tenkintinas

Remiantis byloje surinkta medžiaga nustatyta, kad Inspekcijos viršininkas 2017 m. kovo 23 d. sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) nusprendė išieškoti į biudžetą iš mokesčių mokėtojo – pareiškėjos turto 20 226,71 Eur; kartu pridedama prievolių ataskaita (b. l. 18, 39–40).

Inspekcija, vadovaudamasi MAĮ 33 straipsnio 15 punktu, 95 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 101 straipsnio 3 dalimi (mokesčių administratoriui priėmus sprendimą dėl patikrinimo akto tvirtinimo yra pavojus, kad mokesčių mokėtojas jam priklausantį turtą gali paslėpti, parduoti ar kitokiu būdu jo netekti) ir CPK, 2017 m. birželio 7 d. surašė turto arešto aktą Nr. (duomenys neskelbtini) (toliau – ir Turto arešto aktas), kuriuo areštavo šį turtą: gyvenamąjį namą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)), žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)), žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)); žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)); žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)); arešto mastas 20247,40 Eur; apribota disponavimo teisė; viso areštuoto turto vertė 9 079 Eur. Pagal Turto arešto aktą mokesstinė nepriemoka nustatyta remiantis 2016 m. liepos 11 d. sprendimu dėl patikrinimo akto tvirtinimo (duomenys neskelbtini). Taip pat nurodyta, kad 2016 m. liepos 11 d. sprendimu Nr. (duomenys neskelbtini) dėl patikrinimo akto tvirtinimo priskaičiuotos sumos nėra mažareikšmės, todėl yra pavojus, kad mokesčių mokėtojas jam priklausantį

turtą gali perduoti arba kitokiu būdu jo netekti ir dėl to gali būti sunku arba neįmanoma išieškoti mokestinę nepriemoką (b. l. 35–37).

Antstolis Andrius Bepalovas 2022 m. rugpjūčio 29 d. patvarkymu Nr. (duomenys neskelbtini) dėl arešto turtui panaikinimo, vadovaujantis CPK 613 straipsniu, 675 straipsnio 2 dalimi, patvarkė panaikinti areštą nurodytam turtui: žemės sklypui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), žemės sklypui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), pastatui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), kitiems nurodytiems pastatams ir statiniui; areštas naikinamas remiantis CPK 723 straipsniu (b. l. 19–20).

Pareiškėja Inspekcijai pateikė 2022 m. lapkričio 23 d. Prašymą „Dėl taikytų apribojimų turtui, arešto turtui panaikinimo“ (toliau – Prašymas), kuriuo prašė panaikinti VMI taikytas laikinąsias apsaugos priemones antstolio 2022 m. rugpjūčio 29 d. patvarkyme nurodytam turtui, kadangi turtas areštuotas VMI sprendimu. Prašyme nurodė, kad antstolis vykdo vykdomąją bylą pagal VMI 2017 m. kovo 23 d. vykdomąjį dokumentą Nr. (duomenys neskelbtini) dėl 20122,60 Eur išieškojimo, nurodo turto sąrašą, kurį antstolis areštavo ir iš kurio vykdė išieškojimą, taip pat kad antstolis vykdė turto pardavimą varžytinėse; 2022 m. rugpjūčio 29 d. patvarkymu panaikintas areštas nurodytam turtui; areštas panaikintas CPK 723 straipsnio pagrindu. Cituoja minėtą CPK straipsnį ir teigia, kad jei turtas areštuotas pagal teismo nutartį, antstolis patvarkymu pasiūlo turto arešto panaikinimo klausimą išspręsti tam teismui, kurio nutartimi turtas buvo areštuotas. Remiasi LAT nutartimi, kurioje konstatuota, kad CPK nenumato trečiųjų varžytinių galimybės ir antstolio teisės, neįvykus antrosioms varžytinėms, perduodamo turto kainą toliau mažinti antstolio pasirinktais procentiniais intervalais (b. l. 5).

Inspekcija 2022 m. gruodžio 8 d. raštu Nr. RNA45474 „Dėl prašymo panaikinti turto arešto aktą“ (toliau – Sprendimas) informavo pareiškėją, kad nesutinka panaikinti turto areštą likusiam iš varžytinių neparduotam žemės sklypui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) bei pastatui ir statiniams, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), esantiems (duomenys neskelbtini). Kartu paaiškino, kad VMI, vadovaudamasi MAĮ 33 straipsnio 15 punktu, 95 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 101 straipsnio 2 punktu bei CPK, 2017 m. birželio 7 d. turto arešto aktu areštavo pareiškėjai priklausantį turtą kaip mokestinių prievolių užtikrinimo priemonę. VMI Mokesčių apskaitos informacinės sistemos 2022 m. gruodžio 6 d. duomenimis pareiškėjos mokestinę nepriemoką sudaro 8871,29 Eur. Nurodė, kad CPK 723 straipsnio 2 dalyje numatyta pareiga panaikinti turto areštą šiais atvejais: kai turto areštą savo patvarkymu panaikina antstolis arba teismas, kurio nutartimi turtas buvo areštuotas ir pažymi, kad minėta nuostata nenustato mokesčių administratoriaus ar kitų institucijų, areštavusių skolininko turtą, pareigos panaikinti jų pritaikytą turto areštą. Kadangi prievolės, kurių užtikrinimui areštuotas turtas, nėra įvykdytos, vadovaujantis CPK 723 straipsnio 4 dalimi pakartotinai į tą patį turtą pagal tuos pačius vykdomuosius dokumentus išieškojimas gali būti nukreipiamas praėjus ne mažiau kaip vieneriems metams nuo turto gražinimo skolininkui, nesutinka panaikinti turto areštą turtui (b. l. 3–4, 32–33).

Ginčas byloje kilo dėl VMI Sprendimo, kuriuo netenkintas pareiškėjos Prašymas ir atsisakyta panaikinti turto areštą Sprendime nurodytam pareiškėjos turtui, teisėtumo ir pagrįstumo.

VMI, priimdama Sprendimą, vadovavosi MAĮ ir CPK nuostatomis.

Mokesčių administratorius (jo pareigūnas), atlikdamas jam pavestas funkcijas, turi teisę taikyti mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdus (MAĮ 33 straipsnio 15 punktas).

Mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo budai reglamentuojami MAĮ 95 straipsnyje. Vienas iš mokestinės prievolės įvykdymo užtikrinimo būdų yra turto areštas (MAĮ 95 straipsnio 1 dalies 2 punktas).

Pagal MAĮ 101 straipsnio 1 dalį turto areštas – MAĮ ir kitų įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomas mokesčių mokėtojo nuosavybės teisės į turtą arba atskirų šios teisės sudedamųjų dalių – valdymo, naudojimosi, disponavimo – priverstinis laikinas apribojimas siekiant užtikrinti mokestinės prievolės įvykdymą.

Mokesčių mokėtojo turto areštuojama ne daugiau negu tiek, kad būtų galima realiai ir visiškai užtikrinti mokestinių nepriemokų išieškojimą ir padengti su turto areštu bei išieškojimu susijusias išlaidas (MAĮ 101 straipsnio 2 dalis).

Mokesčių mokėtojo turtas gali būti areštuojamas, jeigu mokesčių mokėtojas atitinkamo mokesčio įstatymo nustatyta tvarka nesumokėjo mokesčio ir su juo susijusių sumų arba jeigu mokesčių administratoriui priėmus sprendimą, pagal kurį mokesčių mokėtojui iš naujo

apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokesčiai ir (arba) su juo susijusios sumos, yra pavojus, kad mokesčių mokėtojas jam priklausanti turtą gali paslėpti, parduoti ar kitokiu būdu jo netekti ir dėl to gali būti sunku arba neįmanoma išieškoti mokesčio ir su juo susijusių sumų. Mokestinio ginčo metu priėmus sprendimą panaikinti mokesčių administratoriaus sprendimą ir pavesti mokesčių administratoriui atlikti pakartotinį patikrinimą bei priimti naują sprendimą, turto areštas lieka galiojanti (MAĮ 101 straipsnio 3 dalis).

Pagal MAĮ 101 straipsnio 6 dalį mokesčių administratoriaus vykdomam turto areštui *mutatis mutandis* taikomos CPK XLVIII skyriaus 675 straipsnio 1, 2, 4 ir 5 dalyse, 677, 678, 679, 680, 683, 684 straipsniuose, 686 straipsnio 1 ir 2 dalyse bei 688 straipsnyje nustatytos taisyklės. Šiuo atveju mokesčių administratoriaus pareigūnas turi visas teises ir pareigas dėl mokesčių mokėtojo ir trečiųjų asmenų, kaip ir šio kodekso nustatyta tvarka turtą areštuojantis antstolis.

Mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo būdai reglamentuojami MAĮ 106 straipsnyje. Vienas iš mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo būdų – priimant sprendimą dėl priverstinio mokestinės nepriemokos išieškojimo iš mokesčių mokėtojo, laiduotojo arba garanto turto; šį sprendimą vykdo antstoliai CPK nustatyta tvarka (MAĮ 106 straipsnio 1 dalies 4 punktas). Pagal MAĮ 106 straipsnio 5 dalį mokesčių administratoriaus veiklą reglamentuojantys kiti teisės aktai gali nustatyti 106 straipsnio 1 dalyje nurodytų išieškojimo priemonių eilę ir nutraukimo pagrindus bei tvarką.

MAĮ 107 straipsnio įtvirtinta, kad: mokesčio ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo senaties terminas yra 5 metai (1 dalis); mokesčio priverstinio išieškojimo senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo teisės priverstinai išieškoti mokesčių atsiradimo dienos (2 dalis); suėjus mokesčio priverstinio išieškojimo senaties terminui, pasibaigia ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo senaties terminas (3 dalis); mokesčių administratorius, pasibaigus mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senaties terminui, neturi teisės imtis jokių išieškojimo veiksmų, taip pat be mokesčių mokėtojo prašymo ar sutikimo įskaityti mokesčių mokėtojo turimos mokesčio permokos (skirtumo) mokestinei nepriemokai, kurios pasibaigęs priverstinio išieškojimo senaties terminas, padengti (4 dalis); MAĮ 106 straipsnyje nurodytais būdais pradėjus mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo procedūras, jos užbaigiamos nepaisant to, jog jų vykdymo metu pasibaigia mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senaties terminas; tuo atveju, kai nurodytais atvejais išieškoti mokestinės nepriemokos visiškai ar iš dalies nepavyksta, pakartotinai inicijuoti mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo procedūrą galima tik tuo atveju, jei nepasibaigęs mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senaties terminas (5 dalis).

Iš byloje esančių rašytinių įrodymų bei iš šalių procesinių dokumentų nustatyta, kad Inspekcija, susidarius mokestinei nepriemokai, priėmė 2017 m. kovo 23 d. sprendimą išieškoti mokestinę nepriemoką iš pareiškėjos turto. Inspekcija Turto arešto aktu areštavo pareiškėjos turtą – žemės sklypus ir gyvenamąjį namą, dėl kurių arešto panaikinimo pareiškėja reiškia reikalavimą Inspekcijai. Antstolis 2022 m. rugpjūčio 29 d. patvarkymu panaikino turto areštą dviem žemės sklypams, taip pat pastatams bei statiniui, remiantis CPK 723 straipsniu. VMI ginčijamu Sprendimu nesutiko panaikinti turto arešto pareiškėjos žemės sklypui ir pastatui, teigdama, kad prievolės, kurių užtikrinimui buvo areštuotas turtas, nėra įvykdytos bei kad CPK 723 straipsnio 2 dalies nuostata nenumato mokesčių administratoriaus pareigos panaikinti pritaikytą areštą.

Pareiškėja skundą Komisijai grindžia argumentais, kad turi būti taikomas CPK 723 straipsnis, VMI atsisakius paimti turtą, turtas turi būti grąžinamas skolininkui, grąžinimas turi būti realus, turi būti panaikinami bet kokie apribojimai taikyti turtui. Taip pat remiasi MAĮ 107 straipsniu ir teigia, kad atsakovas pakartotinai inicijuoti mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo procedūros nebegali.

CPK 723 straipsnis reglamentuoja išieškotojo atsisakymo paimti iš antrųjų varžytynių neparduotą turtą pasekmes. Jeigu išieškotojas atsisako paimti CPK 722 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka jam perduodamą turtą arba per antstolio nustatytą terminą nepraneša apie sutikimą paimti perduodamą turtą ar per nustatytą terminą neįmoka pradinės perduodamo turto kainos ir jo daliai tenkančių lėšų skirtumo, turtas grąžinamas skolininkui (CPK 723 straipsnio 1 dalis). Grąžindamas skolininkui turtą, to turto areštą savo patvarkymu panaikina antstolis. Jeigu turtas yra areštuotas pagal

teismo nutartį, antstolis patvarkymu pasiūlo turto arešto panaikinimo klausimą išspręsti tam teismui, kurio nutartimi turtas buvo areštuotas (CPK 723 straipsnio 2 dalis). Pakartotinai į tą patį turtą pagal tuos pačius vykdomuosius dokumentus išieškojimas gali būti nukreipiamas praėjus ne mažiau kaip vieneriems metams nuo turto gražinimo skolininkui. Šis apribojimas netaikomas, kai turtas yra įkeistas pagal hipotekos taisyklės (CPK 723 straipsnio 3 dalis). Neparduotą iš varžytynių turtą gražinus skolininkui, išieškojimas gali būti nukreipiamas bendra tvarka į kitą skolininkui priklausantį turtą (CPK 723 straipsnio 4 dalis).

Atsakovo paaiškinimais, VMI negali perimti varžytynėse neparduoto asmeniui priklausančio turto, nes, vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi, valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamos ir asignavimai gali būti tik piniginės lėšos; VMI vadovavosi 2022 m. balandžio 28 d. antstolio patvarkyme išsakyta pozicija, kad negavus atsakymo per nurodytą terminą bus laikoma, jog atsisakoma pasiimti turtą.

Iš aptarto teisinio reglamentavimo galima pagrįstai teigti, jog iš esmės atsakovo uždėtas turto areštas yra taikomas kaip užtikrinimas tam, kad antstolis galėtų pradėti vykdyti priverstinį išieškojimą. Tuo tarpu antstoliui baigus priverstinio išieškojimo veiksmus, o vėliau VMI atsisakius paimti neparduotą iš varžytynių turtą, priverstinio išieškojimo procedūra laikoma baigta, nepriklausomai nuo priešasčių sąlygojusių turto, kuris nebuvo parduotas, neperėmimą.

Inspekcija Sprendime nurodė, jog 2022 m. gruodžio 6 d. duomenimis pareiškėjos mokestinę nepriemoką sudaro 8871,29 Eur, iš kurių 2456,43 Eur gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) už 2014 m., 1393,34 Eur GPM baudos bei 5021,52 Eur GPM delspinigių, taip pat atsiliepime pažymėjo, kad pareiškėjos mokestinė nepriemoka iki šiol nepadengta (2023 m. sausio 26 d. sudaro 8717,29 Eur). Kartu su atsiliepimu pateikti pareiškėjos, kaip mokesčių mokėtojos, balanso duomenys apie pareiškėjos prievoles bendrai 8 717,29 Eur sumai, kurių mokestinis terminas suėjęs (2023 m. sausio 26 d. dienai) (b. l. 38). Iš antstolio Andriaus Bepalovo 2022 m. spalio 27 d. Išieškotų lėšų paskirstymo patvarkymo Nr. (duomenys neskelbtini) (vykdomosios bylos Nr. (duomenys neskelbtini)) matosi, jog išieškojimas – 20 122,60 Eur, išieškota 3280,61 Eur skola, liko išieškoti 9120,18 Eur skolos (b. l. 59).

Atsakovas pateikė Komisijai antstolio 2022 m. balandžio 28 d. Patvarkymą dėl neįvykusių varžytynių bei pasiūlymą pasiimti neparduotą iš varžytynių turtą, iš kurio turinio matosi, kad įvyko vienos pareiškėjos turto varžytinės, kito pareiškėjos turto pirmosios varžytinės skelbiamos neįvykusiomis, siūloma išieškotojui – VMI pasiimti neparduotą iš pirmųjų varžytynių turtą (b. l. 61–62). Iš atsakovo Komisijai pateikto antstolio 2022 m. spalio 19 d. Turto pardavimo iš varžytynių akto Nr. (duomenys neskelbtini) matosi, kad 2022 m. rugsėjo 26 d. įvykusiose varžytynėse Nr. (duomenys neskelbtini) parduotas pareiškėjos turtas, žemės sklypas, kurio unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), (duomenys neskelbtini) visa suma už nupirktą turtą sumokėta 2022 m. spalio 6 d.; šis aktas yra nuosavybės teisę patvirtinantis dokumentas (b. l. 58).

Ginčijamas Sprendimas yra administracinis sprendimas, kurį priimdamas atsakovas veikė kaip viešojo administravimo subjektas, todėl, be kita ko, privalėjo vadovautis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu (toliau – VAĮ), kurio 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas (žr. pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-1978/2012). VAĮ 10 straipsnio 5 dalis įtvirtina reikalavimus, taikytinus administraciniam sprendimui. Nagrinėjamo ginčo kontekste reikšmingos VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 punkto nuostatos, nustatančios, kad administraciniame sprendime turi būti nurodytas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas VAĮ 8 straipsnio 1 dalies nuostatas (dabar galiojanti VAĮ 10 straipsnio redakcija), yra ne kartą pažymėjęs, jog tinkamas motyvavimas apima ne tik tinkamą teisinio pagrindo nurodymą ir taikymą, bet ir reikalavimą priimame teisės akte nurodyti pagrindinius faktus. Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose

santykiuose, kad būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. lapkričio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A502-2124/2013, 2014 m. gruodžio 18 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A822-1440/2014). Viešojo administravimo subjektas, priėmęs neigiamas pasekmes sukeltą sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiek teisiniais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamo sprendimo priėmimą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. balandžio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A602-658/2013).

Nagrinėjamu atveju pareiškėja kreipėsi su prašymu į VMI, prašydama panaikinti VMI taikytas laikinas apsaugos priemones antstolio 2022 m. rugpjūčio 29 d. patvarkyme nurodytam turtui (kaip matosi iš prašymo priedų, šis antstolio patvarkymas pridedamas prie prašymo). Atsakovas, ginčijamu Sprendimu atsakydamas į pareiškėjos prašymą, nurodė, kad nesutinka panaikinti turto areštą likusiam iš varžytinių neparduotam žemės sklypui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini) bei pastatui ir statiniams, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini). Tačiau iš 2022 m. spalio 19 d. Turto pardavimo iš varžytinių akto Nr. (duomenys neskelbtini) matosi, jog žemės sklypas, kurio unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), buvo parduotas 2022 m. spalio 26 d. varžytinėse (b. l. 58), taigi, minėto žemės sklypo savininkas yra turto pardavimo iš varžytinių akte nurodytas asmuo (pirkėjas), o ne pareiškėja. Inspekcija ginčijamame Sprendime nurodo, jog atsisako panaikinti areštą turtui (žemės sklypui, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)), kuris šio Sprendimo priėmimo metu nepriklauso pareiškėjai, nes buvo parduotas iš varžytinių, taigi, Sprendime išdėstyti argumentai bei motyvai dėl atsisakymo panaikinti areštą žemės sklypui, Nr. (duomenys neskelbtini), nagrinėjamu atveju negalėtų būti laikomi pagrįstais. Pažymėtina, kad pagal CPK 693 straipsnį areštuoto turto realizavimas CPK VI dalyje nustatyta tvarka panaikina visus to turto areštus. Ginčijamame Sprendime dėl kito pareiškėjos prašyme nurodyto žemės sklypo (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)), taip pat ir kitų nurodytų pastatų iš viso nepasisakoma. Byloje nėra duomenų apie pareiškėjos prašyme nurodytą žemės sklypą (unikalus Nr. (duomenys neskelbtini)) – ar šis sklypas parduotas/neparduotas varžytinėse, todėl nagrinėjamu atveju nėra galimybės spręsti dėl galimai rašymo apsirikimo klaidos Sprendime. Nurodytų aplinkybių visetas – tai, kad Sprendime pasisakyta dėl turto, kuris Sprendimo priėmimo metu nepriklauso pareiškėjai, nurodant jog šis turtas liko neparduotas iš varžytinių, tai, jog nebuvo visiškai pasisakyta dėl kito prašyme pareiškėjos nurodyto turto, sudaro pagrindą daryti išvadą, kad pareiškėjos Prašymas, teiktas Inspekcijai, nebuvo išnagrinėtas tinkamai, objektyviai ir išsamiai. Vien dėl tos aplinkybės, kad Sprendime nurodytos tikrovės neatitinkančias faktinės aplinkybės, jog turtas – žemės sklypas, unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), liko neparduotas iš varžytinių, kurias akivaizdžiai paneigia kiti byloje esantys rašytiniai įrodymai (2022 m. spalio 19 d. Turto pardavimo iš varžytinių aktas), taip pat tai, jog Sprendime nepasisakoma dėl kito pareiškėjos turto, kuriam taikytas areštas, nei pats Sprendimas, nei jame nurodytas teisinis pagrindas ir motyvai negali būti laikomi teisėtais ir pagrįstais.

Visa tai suponuoja išvadą, jog ginčijamas Sprendimas, kuriuo atsakovė pareiškėjos Prašymo pagrindu nusprendė nepanaikinti turto arešto, kuriam vykdytas turto išieškojimas yra nepagrįstas teisės normomis ir faktinėmis aplinkybėmis, todėl Inspekcijos Sprendimas turi būti panaikintas.

Panaikinus ginčijamą Sprendimą, atsakovas turi pareigą teisės aktų nustatyta tvarka nagrinėti pareiškėjos prašymą iš naujo ir priimti sprendimą, atitinkantį teisės aktų reikalavimus.

Kartu pažymėtina, kad Inspekcija, iš naujo nagrinėdama pareiškėjos prašymą, turėtų ne tik teisingai ir išsamiai nurodyti faktines aplinkybes (faktiškai areštuotą ir neparduotą iš varžytinių turtą ir jo duomenis), bet kartu turėtų būti sprendžiama ir dėl prievolės išieškojimo terminų, nustatytų MAĮ 107 straipsnyje, pagal pareiškėjos skunde nurodytus argumentus, kartu įvertinant ir tą aplinkybę, kad, jei įvyko antrosios turto varžytinės, ir atsakovas neperėmė varžytinėse neparduoto turto, turėtų būti laikoma, kad priverstinis išieškojimo procesas, vykdytas antstolio CPK nustatyta tvarka, baigėsi, taigi, priverstinio išieškojimo procedūra užbaigta. Komisijos vertinimu, nepriklausomai nuo to, jog pareiškėjos mokestinė nepriemoka nebuvo pilnai padengta, t. y. nors nagrinėjamu atveju pareiškėjos mokestinės nepriemokos iš dalies nepavyko išieškoti, tačiau tai nesudaro pagrindo kitaip vertinti

priverstinio išieškojimo procedūros pabaigą nei tai numato CPK 723 straipsnyje bei MAĮ 107 straipsnio 5 dalyje įtvirtintos nuostatos.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2–3 punktais ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

Pareiškėjos L. K. skundą tenkinti.

Panaikinti atsakovo Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos 2022 m. gruodžio 8 d. sprendimą Nr. RNA-45474 „Dėl prašymo panaikinti turto arešto aktą”.

Įpareigoti atsakovą pareiškėjos 2022 m. lapkričio 23 d. prašymą nagrinėti iš naujo, priimant sprendimą, atitinkantį teisės aktų reikalavimus.

Sprendimas per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė

Eglė Bilevičiūtė

Komisijos nariai

Vilma Drigotienė

Vytautas Kurpuvesas